

การประยุกต์ใช้ลวดลายหน้าต่างของสถาปัตยกรรมสำนักฮุ่ยโจว ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

The application of the window pattern of Huizhou architecture in Cultural and Creative Product Design

You Jiadan¹ ภารดี พันธูภากร² และภูวษา เรืองชีวิน³

You Jiadan, Poradee Panthuoakorn and Puvasa Ruangchewin

(วันที่ส่งบทความ: 28 มิถุนายน 2566, วันที่แก้ไขบทความ: 7 สิงหาคม 2566, วันที่ตอบรับบทความ: 15 สิงหาคม 2566)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุ่ยโจว 2) เพื่อวิเคราะห์ความหมายแฝงทางวัฒนธรรม แนวคิดทางวัฒนธรรมของลวดลายหน้าต่างสำนักฮุ่ยโจว รวมถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพ คุณค่าทางวัฒนธรรม และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุ่ยโจว 3) เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมโดยใช้ลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุ่ยโจวที่แฝงด้วยภาคสนาม ถ่ายรูปและเก็บข้อมูลที่ “ช่างซูตี” สถาปัตยกรรมโบราณสมัยราชวงศ์หมิง ในหมู่บ้าน หลี่คัง อำเภออู๋หยวน และ “กลุ่มบ้านเรือนการค้าสมัยราชวงศ์ชิง” ในหมู่บ้านซือซีเหยียน รวมถึงหอนั่งจื่อและหอนั่งอ้ายในอำเภออี้เสี้ยน หมู่บ้านหงซุน มณฑลอันฮุย ผลการวิจัย พบว่า ลวดลายหน้าต่างสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท 1) ลวดลายเรขาคณิต 2) ลวดลายสัตว์ 3) ลวดลายพืชพรรณ และ 4) ลวดลายเรื่องราวตัวละคร และมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคล ความร่ำรวยมั่งคั่ง ความดีงาม โชคลาภวาสนา आयु่มั่นขวัญยืน และนำลวดลายหน้าต่างมาประยุกต์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟสีช่างเหมยชวา

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา youjiadan@126.com Doctoral students of Visual Art Design Major in Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University

² ศาสตราจารย์อาจารย์ที่ปรึกษางานปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา youjiadan@126.com Professor, Thesis Advisor, Visual Art Design Major in Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University

³ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ที่ปรึกษางานปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา youjiadan@126.com Asst.Prof.Dr., Thesis Advisor, Visual Art Design Major in Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University

เครื่องฟ่อนไอน้ำโรม่าว่านจื่อเหวิน ถ้วยชาใจกลางหมุ่นซี่ช่างเหมยขาว ถ้วยชาหิงหลงซี่ช่างเหมยขาว และชุดเครื่องปักดอกไม้ “ดอกมั่งดอกมี” เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์และคุณค่าทางวัฒนธรรม ทำให้ผลิตภัณฑ์คงไว้ซึ่งกลิ่นอายวัฒนธรรมดั้งเดิม สร้างเอกลักษณ์ ขยายขอบเขตของการประยุกต์ใช้ศิลปะลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจวเพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจว ลวดลายหน้าต่างสำนักฮุยโจว การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ช่างกุ่หัวหย่า

Abstract

The purpose of this research is 1) to study the elements of the Huizhou Architectural Window 2) to analyze cultural connotations Cultural Concepts of Huizhou Sect Window Patterns including aesthetic value cultural value and the historical value of the Huizhou architectural window 3) for the design of cultural products using Huizhou architectural window patterns embedded with cultural symbols by studying documents, literature, relevant research and field surveys, “Shang Su Di”, the ancient architecture of the Ming Dynasty. in Li Kang Village, Wuyuan County, and the “Qing Dynasty Trading Houses” in Si Xiyuan Village. Including the Chengzhi Tower and the Alligator Tower. in Yixian County Hongcun Village, Anhui Province, it was found that window patterns could be divided into 4 types: 1) geometric window patterns, 2) animal patterns, 3) vegetation patterns, and 4) character story patterns. And it has a cultural connotation that is linked to auspiciousness, wealthiness, goodness, fortune, luck, longevity and applying the window pattern to the design of cultural products, such as the Xishang Meishao lamp series, Wanzhiwen Aroma Steamer, The tea cup in the center rotates Xi Shang Meishao. Linglong tea cup Shang Meishao and a set of flower embroidery machines “Dok Mang Dok Mee” to make products have aesthetic value and cultural value. Make the product retain the traditional culture. The art application of Huizhou architectural window pupae is improved and the boundary is enhanced and the boundary is expanded.

Keywords: Huizhou Architecture, Window Lattice Patterns, Cultural Creative Design, Cultural Design, Shangguhaoya

บทนำ

ฮุยโจวโบราณมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและเป็นแหล่งกำเนิดของพ่อค้าฮุยโจว มีคำกล่าวที่ว่า “หากที่ไหนไม่มีชาวฮุยโจว ก็ไม่อาจเป็นเมือง” ในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง “เมืองที่เก่งด้านการค้าที่สุดในเจียงหนานคือฮุยโจว”(Ye Yang and Wu Hongfang, 2016) ใน “บันทึกจังหวัดฮุยโจว” สมัยจักรพรรดิคังซีแห่งราชวงศ์ชิงบันทึกไว้ว่า “ผู้คนบนโลกถูกกำหนดให้ทำเกษตรกรรม แต่ชาวฮุยโจวถูกกำหนดให้ทำการค้า” (Cheng Botao, 2011) ช่างฝีมือฮุยโจวจำนวนมากมีฝีมือที่ประณีต และยึดมั่นในสุนทรียภาพของ “(ช่างกุ่ท่าวหย่า)” ซึ่งชอบของโบราณและความสง่างาม (สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมที่แฝงรวมอยู่ในลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจว การออกแบบและสร้างสถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจวเรียบง่ายและงดงามตั้งภาพวาดหมึก ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้สไตล์ศิลปะของสถาปัตยกรรมในพื้นที่ฮุยโจวและหังโจวทำให้เกิดเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะในภูมิภาคของบ้านเรือนฮุยโจว (Zhu Hua & Su Jingjing, 2016)

สถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจว เป็นวัฒนธรรมประจำภูมิภาคที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นหนึ่งในสามวัฒนธรรมระดับภูมิภาคของจีนที่ก้าวไปสู่ระดับโลก ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมฮุยโจว วัฒนธรรมตุนหวง และวัฒนธรรมทิเบต สัญลักษณ์ของวัฒนธรรมหน้าต่างสำนักฮุยโจวมินิเยะและสไตล์ที่เป็นเอกลักษณ์ การสืบทอดและการส่งเสริมวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมที่ดิ่งามเช่นนี้ จึงมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ดังนั้น ลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจวจำเป็นต้องได้รับการจำแนกและจัดเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการศึกษาความหมายแฝงทางวัฒนธรรม กระบวนการผลิตและการแกะสลักลวดลายหน้าต่าง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเลือกสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหน้าต่างที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ค้นหาองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่แฝงไปด้วยคุณค่าทางวัฒนธรรม คุณค่าทางศิลปะและคุณค่าทางอารมณ์ กำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม โดยการผสมผสานการออกแบบดั้งเดิมและการออกแบบร่วมสมัย เพื่อการสร้างนวัตกรรมในอนาคต

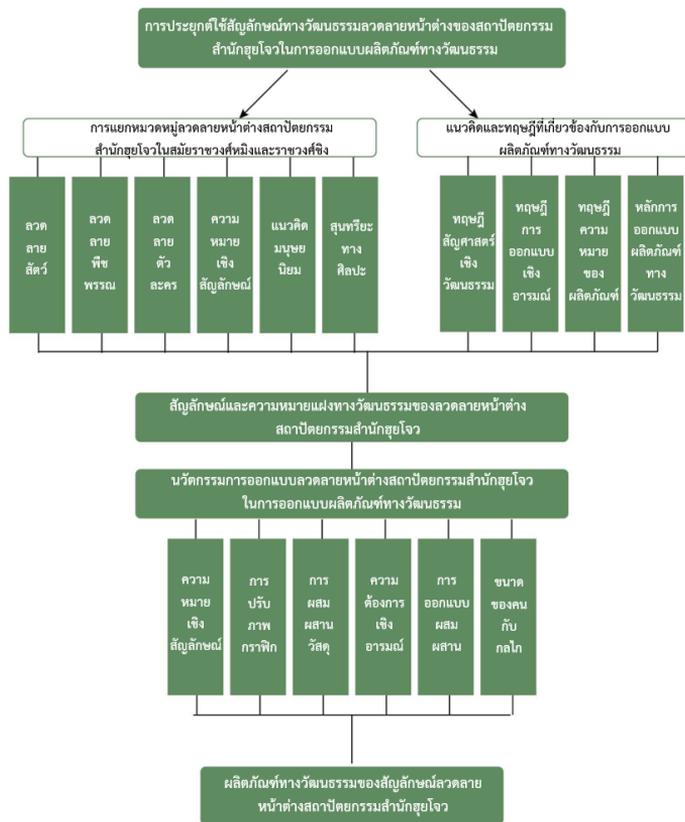
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาองค์ประกอบของหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮุยโจว

2. เพื่อวิเคราะห์ความหมายแฝงทางวัฒนธรรม คุณค่าทางสุนทรียภาพ คุณค่าทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุโขทัย

3. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจากการประยุกต์ใช้สัญลักษณ์ของลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุโขทัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมสำนักสุโขทัยกับภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมในราชวงศ์หมีงและชิง ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุโขทัย ศึกษาสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมการค้าสุโขทัย วัฒนธรรมที่อยู่อาศัยชาวสุโขทัย และเนื้อหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสุนทรียะทางศิลปะ ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและความหมายเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุโขทัย และดึงสัญลักษณ์

ลดทลายหน้าต่างที่มีลักษณะเฉพาะนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการรวบรวมวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน้าต่างสถาปัตยกรรมสุขใจ ดำเนินการสำรวจภาคสนาม ถ่ายรูป เก็บข้อมูลที่ “ช่างชุด้” สถาปัตยกรรมโบราณสมัยราชวงศ์หมิง ในหมู่บ้านหลี่คัง อำเภออุ้ยหยวน และ “กลุ่มบ้านเรือนการค้าสมัยราชวงศ์ชิง” ในหมู่บ้านซือซีเหยียน รวมถึงหอดึงจื่อและหอดึงอ้าย ในอำเภออี้เสี้ยน หมู่บ้านหงซุน มณฑลอันฮุย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน้าต่างสถาปัตยกรรมสุขใจในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงเป็นหลัก ดำเนินการจัดเรียงข้อมูลขององค์ประกอบลดทลาย รูปทรง ประเภท รวมถึงลักษณะทางศิลปะ เทคนิควัสดุ ฝีมือการผลิตหน้าต่างสำนักสุขใจ

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภาพถ่าย รวบรวมลดทลายและความหมายเรื่องราวของหน้าต่างสถาปัตยกรรมบ้านเรือนโบราณจากการสำรวจภาคสนาม

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ Wang De Dong , Zhan Qiu Sheng และ Kong Hong Qiang เพื่อเรียนรู้เทคนิคฝีมือพิเศษของกระบวนการผลิตหน้าต่างไม้แกะสลักผ่านการสัมภาษณ์ส่วนตัว เรียนรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมและบ้านเรือนโบราณสำนักสุขใจอุ้ยหยวน พัฒนาระบบร่างและแผนการออกแบบโดยขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบหน้าต่างของสถาปัตยกรรมสำนักสุขใจ วิเคราะห์ความหมายสุนทรียภาพในลดทลายหน้าต่าง วิเคราะห์และจัดเรียงข้อมูลลดทลายหน้าต่างของสถาปัตยกรรมโบราณสำนักสุขใจ จากวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่ยังคงกลิ่นอายวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม

ผลการวิจัย

จากการรวบรวม ทบทวนและวิเคราะห์เกี่ยวกับหน้าต่างของหน้าต่างของสถาปัตยกรรมสำนักสุขใจ สามารถสรุปได้ดังนี้

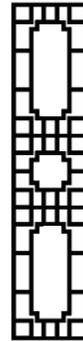
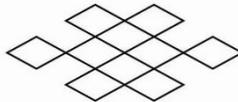
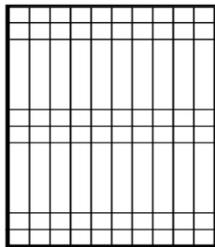
1. องค์ประกอบของลดทลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุขใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ องค์ประกอบแบบเรียบและองค์ประกอบแบบดอกหลังฮวา (หน้าต่าง

ลวดลายดอกหลังขวา) ซึ่งองค์ประกอบแบบเรียบเป็นวิธีการจัดองค์ประกอบหลักของหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮูโจว ผู้วิจัยแบ่งวิธีการจัดองค์ประกอบของหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮูโจวออกเป็นประเภท ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 1)

1.1 องค์ประกอบแบบตาราง: ลวดลายไม่อยู่ในแนวตั้งและแนวนอนรูปแบบพื้นฐานที่สุดคือ “อี่หม่าซานเจี้ยน” (一码三箭)

1.2 องค์ประกอบแบบต่อเนื่อง: มีพื้นฐานจากลวดลายแบบง่าย ผ่านการผสมผสานแบบต่อเนื่องสองทิศทางหรือหลากหลายทิศทางเพื่อสร้างลวดลายต่อเนื่อง ลวดลายต่อเนื่องสองประเภทที่พบเห็นได้บ่อยที่สุด คือ “ลวดลายน้ำแข็งแตก” (Ice Crack) และ “ลวดลายกล้วยจื่อเหวิน”

1.3 องค์ประกอบแบบตรงกลาง: ดึงดูดความสนใจของผู้คนให้อยู่กับลวดลายตรงกลาง โดยทั่วไปใช้ในหน้าต่างของสถาปัตยกรรมของชนชั้นสูงหรือในระดับที่ค่อนข้างสูง เช่น ห้องหลักหรือห้องโถง โดยใช้เพื่อกำหนดและเน้นลวดลายการตกแต่งโดยรอบของลวดลาย หรือเพื่อให้ลวดลายนูนขึ้นจากลวดลายการตกแต่งโดยรอบ เพื่อสร้างความประทับใจเมื่อแรกเห็นให้ผู้คน

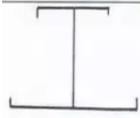
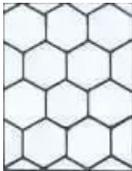
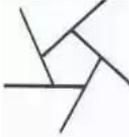
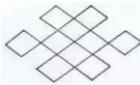
ภาพที่ 1 องค์ประกอบแบบตาราง องค์ประกอบแบบต่อเนื่อง องค์ประกอบแบบตรงกลาง

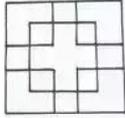
ที่มา: You Jiadan

2. การวิเคราะห์ข้อมูลของลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮูโจว สามารถแบ่งลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักฮูโจวออกเป็น 4 ประเภทได้แก่ ลวดลายเรขาคณิต (ตารางที่ 1) ลวดลายพืชพรรณ (ตารางที่ 2) ลวดลายสัตว์ (ตารางที่ 3) และลวดลายเรื่องราวตัวละคร (ตารางที่ 4) และความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลายหน้าต่างมักจะใช้คำพ้องเสียง สัญลักษณ์ คำอุปมาอุปไมย และวิธีการอื่นๆ เพื่อแสดงถึงความปรารถนาที่ดั่งาม

ของชาวสุยโจวที่เรียบง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความงามของเลื้อยลวดลายที่มีเมตตาและนักปราชญ์ผู้สนับสนุนปรัชญาจินโบราณ

ตารางที่ 1 ลวดลายเรขาคณิต

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
ลวดลาย ตัวอักษร สุย “回”		เส้นแนวนอนและ แนวตั้งเป็นสี่เหลี่ยม จัตุรัส เส้นบรรจบกัน ไม่รู้จบ		สัญลักษณ์ของ ความโชคดี อายุ ยืน และเป็นมงคล
ลวดลาย อักษรทรง “工”		ลวดลายเป็นเส้นตั้ง และแนวนอน		ความประณีต สวยงาม และเป็น ระเบียบ
ลวดลาย ทรงหก เหลี่ยม		รูปหกเหลี่ยมด้านเท่า และด้านไม่เท่า		สัญลักษณ์ของ ความโชคดีและ ความมั่งคั่ง
ลวดลาย น้ำแข็ง แตก		ลวดลายมีความ คล้ายคลึงกับพื้นผิว น้ำแข็งหลังจากแตก แล้ว		ความโชคดีและ ความปรารถนา กำลังจะมาถึงใน เร็วๆ นี้
ลวดลาย เงื่อน		ลวดลายนี้เป็นเหมือน เส้นที่ตัดกันสามครั้ง เกิดเป็นช่องสี่เหลี่ยม แนวทแยง 6 ช่อง และ ตรงกลางมีช่อง สี่เหลี่ยมแนวทแยง 4 ช่อง รวมเป็น 10 ช่อง		ปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย และปกป้องทรัพย์สิน สมบัติและเป็น สัญลักษณ์ว่าชีวิต ของเจ้าของบ้าน จะยืนยาวเหมือน เงื่อน

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
ลวดลาย สี่เหลี่ยม จัตุรัส ซ้อนกัน		การทับซ้อนของ สี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ และขนาดเล็กที่เกิด จากมุมฉาก 90° สี่มุม ซ้อนกันอยู่หลังมุมทั้งสี่ ของสี่เหลี่ยมจัตุรัส		ความสมบูรณ์และ เป็นสิริมงคล แสดงถึงรูปแบบที่ สมบูรณ์
ลวดลาย เหรียญ เงินคู่		ภายในวงกลมมี สี่เหลี่ยมแบบโค้ง มี ลักษณะเป็นเหรียญ กลมมีรูเป็นรูปทรง สี่เหลี่ยม		กวัคเงินกวัคทอง และจะมีความมั่ง คั่งในเร็ววัน

ตารางที่ 2 ลวดลายพืชพรรณ

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
วิญญูชน ทั้งสี่ (四君子)		ประกอบด้วยดอก เหมย กัล้วยไม้ ไม้ และดอกเบญจมาศ ผู้คนมักจัดดอกไม้ทั้ง สี่เรียงกัน		ผู้ที่มีบุคลิก สูงส่ง มี คุณธรรมและ ความซื่อสัตย์ สุจริต
สาม สหายใน ฤดูหนาว (岁寒 三友)		ประกอบด้วยต้นสน ไม้ไผ่และดอกเหมย โดยการผสมผสาน พืชพรรณทั้งสาม		บุคคลที่มี อุปนิสัยแน่วแน่
ฝูไฉ้ว ซานต้าว (福寿 三多)		ลวดลายนี้ ประกอบด้วยฝูไฉ้ว ลูกพีชและทับทิม บางลวดลายมีการ ผสมผสานทั้ง 3 เข้า		ฝูไฉ้วเป็น สัญลักษณ์ของ ความโชคดี ลูก พีชหมายถึง อายุยืน ทับทิม

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
		ด้วยกัน บางครั้งมีการเสริมด้วยลวดลายค้างคาว กล่าวคือ มีความสุขมากขึ้น อายุยืนยาวขึ้น และมีลูกหลานมากขึ้น หรือที่เรียกว่า ซานตั่ว (三多)		เป็นสัญลักษณ์ของการมีลูกหลานมากมาย ซึ่งมีความหมายว่าได้รับพรมากมาย อายุยืน และมีลูกหลานมากมาย

ทรงฮวา ฟูกุย (荣华 富贵)		ลวดลายนี้ประกอบด้วยดอกชบาและดอกโบตั๋น		เจริญรุ่งเรือง มั่งมีศรีสุขตลอดชีวิต

ตารางที่ 3 ลวดลายสัตว์

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
ซีซ่าง เหมย ชาว) 喜上 眉梢(		ประกอบด้วยนกนางแอ่นเกาะบนกิ่งดอกเหมย		การมาถึงของความสุข
ลี่ เหอหลง ซุน) 六合 同春(		ศูนย์กลางของภาพอยู่ที่กวางและนกกระเรียน ล้อมด้วยต้นสนและต้นซุน) มะฮอกกานีจีน(		ความมั่งคั่ง อายุยืน โลกคือฤดูใบไม้ผลิ ทุกสรรพสิ่งเจริญรุ่งเรืองขึ้น

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
จินหยู่ หม่านถั่ง)金玉 满堂(		ลวดลายปลาทอง สองถึงสามตัวกับพีช น้ำหรือดอกบัว		ความเป็นสิริ มงคล ความมั่ง คั่ง เกียรติยศ ความก้าวหน้า เป็นสัญลักษณ์ ของความ เจริญก้าวหน้า ในหน้าที่การ งาน การศึกษา เล่าเรียน ครอบครัว เจริญรุ่งเรือง

ตารางที่ 4 ลวดลายเรื่องราวตัวละคร

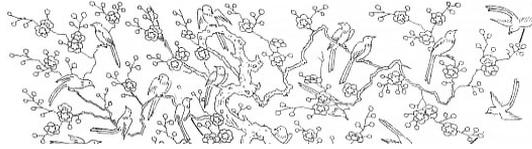
ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
คนตก ปลาคน ตัดไม้ ชาวนา และนัก ปราชญ์ (渔耕 樵读)		การตกปลาของ ชาวประมง การทำ นาของเกษตรกร คน ตัดไม้ถือฟืน และ การอ่านหนังสือของ นักปราชญ์		สัญลักษณ์ของ ชีวิตที่มั่นคงสุข สบาย และเป็น อิสระ หลังจาก เกษียณอายุ
แปด เซียน ข้าม ทะเล)八仙 过海(		ลวดลายประกอบไป ด้วยเซียนทั้งแปดคน ได้แก่ เกี้ยก้วยหลี่ จงหลี่ฉวน จางกั้ว เหล่า หลู่ตั้งปิน เหอเซียงกู หลาน		ผู้ที่พึ่งพา ความสามารถ พิเศษของ ตนเองเพื่อสร้าง เรื่องปาฏิหาริย์

ชื่อ	ลวดลาย	องค์ประกอบ	การสังเคราะห์	ความหมาย
		ฉายเหอ หานเซียงจี และเซากั้วจิว		
คำอวยพรของเทพธิดาหมาคู่ (麻姑献寿)		หมาคู่ในนิทานพื้นบ้านส่วนใหญ่คือเทพธิดาในมือถือลูกท้อหรือวางกระเช้าดอกไม้ไว้บนป่าหรือซีกวาง ซีเมฆ และมักจะมาพร้อม กับเทพนกกระเรียน ต้นสนสี่เหลี่ยม		อายุยืน ความเคารพต่อผู้สูงอายุ เพื่ออวยพรให้พวกเขามีอายุยืนยาว

3. จากการศึกษางานวิจัยและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญนำไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทั้งหมด 5 ชุดผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาและเห็นว่าปัจจุบันการตกแต่งห้องแบบผสมผสานระหว่างห้องหนังสือและห้องดื่มชาเป็นที่นิยมมาก ห้องประเภทนี้มีชื่อเรียกว่า ห้องหนังสือและจิบชาสามมิติฟังก์ชัน (Study Tea multifunctional room) ซึ่งเป็นห้องที่สามารถใช้งานได้จริงและมีสไตล์ที่เป็นเอกลักษณ์ นักปราชญ์ในสมัยโบราณมักจุดเครื่องหอมและทำสมาธิในห้อง ชมวิวทิวทัศน์ด้านนอกหน้าต่างภายใต้แสงสลัว ๆ และจิบชารสขมอ่อน ๆ ในมือ และนี่ก็เป็นสไตล์การตกแต่งห้องหนังสือและจิบชาแบบที่ปัญญาชนสมัยใหม่ชอบ (Chen Jiru, บันทึกเสี่ยววงโหยวจี สมัยราชวงศ์หมิง) จากการศึกษาข้างต้นงานวิจัยนี้จึงได้กำหนดแนวคิดและออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ทางวัฒนธรรมสำหรับปัญญาชน เช่น โคมไฟ เครื่องพ่นน้ำโรมา ถ้วยชา ชุดเครื่องปักดอกไม้ ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดนี้เป็นเครื่องใช้ที่ใช้อย่างน้อยที่สุดในห้องจิบชาของปัญญาชนในสมัยโบราณและสมัยใหม่ ผู้วิจัยหวังว่าการออกแบบเครื่องใช้สำหรับพื้นที่ทางวัฒนธรรมของปัญญาชนจะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกทางวัฒนธรรมที่ซอความโบราณเก่าแก่และสง่างามของปัญญาชนชาวฮุยโจวโบราณได้ดียิ่งขึ้น

ผลิตภัณฑ์ที่ 1 2 และ 3 ใช้ลวดลาย “ซีซ่างเหมยซาหฺว” (ภาพที่ 2) ในการออกแบบลวดลายซีซ่างเหมยซาหฺวเป็นหนึ่งในลวดลายมงคลที่ได้รับความนิยม โดยลวดลายนี้มีนกกาางเขนประกอบกับกิ่งก้านของดอกเหมย ตาม “หลงเซว่จางซี” ใน “คัมภีร์ฉินจิง” ของราชวงศ์จิ้น

และ “คายนวนเทียนเป่าอี่ซื่อ” บันทึกไว้ว่า “ในสมัยนั้น เมื่อทุกคนได้ยินเสียงนกนางแอ่นจะถือว่าเป็นลางดี จึงถือว่านกนางแอ่นมาเพื่อนำข่าวดีมาให้” (Feng Xingxian, 2017) จะเห็นได้ว่าในต้นราชวงศ์ถัง ผู้คนต่างถือว่านกนางแอ่นเป็นลางดี

ภาพที่ 2 การออกแบบลวดลาย “ซีซ่างเหมยซาว”

ที่มา: You Jiadan, 2022

ผลิตภัณฑ์ที่ 1: โคมไฟซีซ่างเหมยซาว (ภาพที่ 3) แนวคิดของการออกแบบเบื้องต้น คือ การผสมผสานลวดลายของลวดลายสี่เหลี่ยมจัตุรัสซ้อนกัน และลวดลาย “ซีซ่างเหมยซาว” การผสมผสานลวดลายหน้าตาต่างเข้ากับการออกแบบโคมไฟสมัยใหม่ ที่สามารถปรับแต่งได้ตามลวดลายมงคลที่ผู้ใช้สามารถกำหนดได้ด้วยตนเอง แผ่นอะคริลิกของโคมไฟสามารถถอดออกได้ ทำให้ผู้ใช้สามารถเลือกลวดลายเรขาคณิต ลวดลายสัตว์และลวดลายพืชพรรณที่แตกต่างกันประกอบเข้าด้วยกัน ผ่านการฉายแสงทำให้เกิดลวดลายใหม่ ขณะเดียวกัน ก็ทำการออกแบบบรรจุที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพื่อให้ตัวโคมไฟมีความน่าสนใจ ส่วนฐานได้ออกแบบเป็นช่องใส่รูป เพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยหลายประการ

ภาพที่ 3 โคมไฟซีซ่างเหมยซาว

ที่มา: You Jiadan, 2022

ผลิตภัณฑ์ที่ 2: ถ้วยชาใจกลางหมุนซีซ่างเหมยซาว (ภาพที่ 4) ออกแบบโดยการขึ้นรูปเครื่องเคลือบแบบใหม่ โดยการผสมผสานระหว่างลวดลายหน้าตาต่างและโคมไฟหมุนแบบจีนประยุกต์ใช้ในเครื่องเคลือบ วาดลวดลายซีซ่างเหมยซาว กับเรื่องราวของผู้คนลงบนตัวถ้วยด้าน

ใน และซ่อนฝาครอบเครื่องเคลือบที่ฉลุลายและสามารถหมุนได้อยู่ภายนอก ทำให้สามารถเห็น “ทิวทัศน์หน้าต่าง” ที่แตกต่างกัน ผ่านวิธีการหมุน และภาพจะเปลี่ยนไปทุกครั้ง ทำให้ถ้วยชา ดูมีลูกเล่นและน่าสนใจมากขึ้น

ภาพที่ 4 ถ้วยชาใจกลางหมุนซี่ช่างเหมยซา

ที่มา: You Jiadan, 2022

ผลิตภัณฑ์ที่ 3: ถ้วยชาหลังหลงซี่ช่างเหมยซา (ภาพที่ 5) การออกแบบที่เป็นนวัตกรรมใหม่ของเครื่องเคลือบหลังหลงของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น โดยการผสมผสานระหว่างการวาดภาพสองรูปบนเครื่องเคลือบและฉลุลายบนเครื่องเคลือบ โดยแกะสลัก “ดวงตาหลังหลง” หลังจากเผาเคลือบแล้ว ให้ความรู้สึกว่าภาพมีความโปร่งและสวยงาม จึงถูกเรียกว่า “เครื่องเคลือบแก้ว”(Yu Zhentai,2009) ภายใต้แสงจ้าถ้วยชาจะให้ผลลัพธ์ของภาพที่แตกต่างกัน และพื้นผิวของเครื่องเคลือบสร้างความรู้สึกเหมือนกระดาษ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเทคนิค “บางราวกับกระดาษ” ของเครื่องเคลือบจิ่งเต๋อเจิ้น วัสดุเครื่องเคลือบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันก็ยังคงทำหน้าที่กักเก็บน้ำของถ้วยลายครามแบบดั้งเดิม

ภาพที่ 5 ถ้วยชาหลังหลงซี่ช่างเหมยซา

ที่มา: You Jiadan, 2022

ผลิตภัณฑ์ที่ 4: เครื่องฟนไอน้ำโรม่าว่านจื่อเหวินที่ออกแบบโดยการผสมผสาน ลวดลายระแนงและลวดลายตัวอักษรว่าน “万” (ภาพที่ 6) ในลวดลายเรขาคณิตของลวดลาย หน้าต่างสำนักสุขโจว โดยใช้การออกแบบลวดลายที่ทับซ้อนกันและลอดผ่านกัน เพื่อให้เห็นชั้น ของภาพ ในแง่ของวัสดุ ด้านในของเครื่องฟนไอน้ำโรม่าทำจากเครื่องเคลือบ เนื่องจาก มีคุณสมบัติทางกายภาพที่ดีกว่าพลาสติก ทนต่ออุณหภูมิสูง ทนต่อการกัดกร่อน และทำความสะอาด ได้ง่าย และก็เพราะเครื่องเคลือบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิด “การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม” และการออกแบบที่เรียบง่ายของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการออกแบบในปัจจุบัน

ภาพที่ 6 เครื่องฟนไอน้ำโรม่าว่านจื่อเหวิน

ที่มา: You Jiadan, 2022

ผลิตภัณฑ์ที่ 5: ชุดเครื่องปักดอกไม้ “ดอกมั่งคอกมี” ใช้ลวดลายเหรียญเงินคู่ เป็นองค์ประกอบหลักในการออกแบบ ภายในมีลวดลายสีเหลี่ยมข้าวหลามตัด ภายในมีลวดลาย สีเหลี่ยมข้าวหลามตัด ใช้เทคนิคการฉลุหน้าต่าง ใช้ส่วนที่ฉลุออกมาเป็นรูสำหรับเสียบดอกไม้ ของชุดเครื่องปักดอกไม้ (ภาพที่ 7) ใช้การซ้อนภาพเพื่อให้องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์มีความ หลากหลาย การผสมผสานระหว่างภาพและรูปทรงถูกนำมาใช้ในลักษณะที่เรียบง่าย เพื่อให้ สามารถเห็นถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรมและในขณะเดียวกันก็สามารถถ่ายทอดความสง่างามที่เกิด จากความเรียบง่ายในหลากหลายแง่มุม ชุดเครื่องปักดอกไม้นี้เปลี่ยนความหมายของ “มีเงินใช้” ให้กลายเป็นชุดเครื่องปักดอกไม้ได้อย่างแยบยล โดยผสมผสานสัญลักษณ์ดั้งเดิมของลวดลาย เหรียญเงินคู่เข้ากับการออกแบบชุดเครื่องปักดอกไม้อย่างประณีตและใช้งานได้อย่าง

ภาพที่ 7 ชุดเครื่องปักดอกไม้ “ดอกมั่งคอกมี”

ที่มา: You Jiadan, 2022

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุขใจ ศึกษาค้นคว้าความหมายเชิงสัญลักษณ์และความหมายแฝงทางวัฒนธรรม นำรูปแบบลวดลายมาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์โคมไฟ ถ้วยชา เครื่องพ่นไอน้ำโรม่าและชุดเครื่องปักดอกไม้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมร่วมสมัยที่มีการออกแบบเรียบง่าย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าทางสุนทรียภาพ และคุณค่าทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังสามารถใช้งานได้จริงและหลากหลาย ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cui Bingqing ที่กล่าวไว้ว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมต้องมีรูปลักษณะภายนอกที่สะดุดตา จึงจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคและนำมาซึ่งความเพลิดเพลินไปกับความสวยงาม แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ ล้วนขึ้นอยู่กับความต้องการของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นสุนทรียศาสตร์ที่แสดงผ่านผลิตภัณฑ์มักจะทำให้ความสำคัญกับความงามที่มีความเป็นสากล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของสไตล์ลวดลายหน้าต่าง ลักษณะเฉพาะของลวดลาย และเทคนิคการทำในภูมิภาคต่างๆ และวิเคราะห์อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อการออกแบบลวดลายหน้าต่าง
2. การขยายขอบเขตการประยุกต์ลวดลายหน้าต่างกับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ เพื่อให้การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมร่วมสมัยยังคงมีกลิ่นอายวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ตีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสุขใจในเชิงลึก เพื่อประยุกต์และนำลวดลายหน้าต่างไปใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมให้หลากหลายยิ่งขึ้น
2. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคพื้นฐานงานหัตถกรรมหน้าต่างแกะสลักเพื่อทำให้ผู้คนเข้าใจลวดลายหน้าต่างสถาปัตยกรรมสำนักสุขใจมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์สืบสานและการพัฒนาวัฒนธรรมทางสถาปัตยกรรมสำนักสุขใจ
3. การปรับแต่งผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย เพื่อขยายไปสู่ชุดผลิตภัณฑ์ และในขณะเดียวกันก็พยายามทำให้ผลิตภัณฑ์กลายเป็นผลงานศิลปะที่มีมูลค่าในการสะสม

เอกสารอ้างอิง

- Chen, Y., & Ma, X. (2014). On the decorative symbols and protection of ancient dwellings in Huizhou. *Modern Decoration (Theory)*(12), 157-158.
- Cheng, B. (2011). The Image Composition Pattern and Cultural Analysis of Huizhou Architectural Carving in the Ming and Qing Dynasties. *Academic Circles* (5), 159-165.
- Cui, B. (2020). The application of Chinese traditional cultural elements in the design of modern cultural and creative products. *Popular Literature and Art* (02), 74-75.
- Feng, X. (2017). Wei Miao Wei Xiao Xi's eyebrows are raised. *Ceramic Science and Art*, 88.
- Ye, Y., & Wu, H. (2016). Analysis of the Aesthetic Meaning of Huizhou Architectural Window Lattices. *Journal of Anhui University of Technology (Social Science Edition)*, 33(6), 55-56.
- Yu, Z. (2009). On Linglong Porcelain. *Jingdezhen Ceramic*.
- Zhu, H., & Su, J. (2016). Metaphor and Shape of Wooden Space in Huizhou Ancient Dwellings from the Perspective of Cultural Capital. *Art and Technology*(7), 55-56.